

Test z Plzeňštiny – poznámky k vyhodnocení

Za každou správnou odpověď se počítá bod (maximálně tedy 21bodů + jeden bonus).
Správné odpovědi jsou vyznačeny **tučně**, bodování, poznámky a vysvětlení **červeně**

Co je to nebo co znamená:

1)Aktiv [vyslov: aktýf]

- a) operativní porada ve firmě, na které se očekává aktivní přístup podřízených při řešení problému
- b) **rodičovská schůzka na základní či střední škole 1b.** (*V Plzni chodí rodiče zásadně na aktiv. Název převzat z odborářských schůzí za minulého režimu.*)
- c) předvolební mítink politické strany či uskupení
- d) **odborářská schůze za minulého režimu 1b.**

2)Nastevřít

- a) poodhalit tajemství
- b) přivést vodu téměř k varu
- c) předat úplatek za účelem získání nějaké výhody
- d) **pootevřít okno či dveře 1b.** (*„Nastevři prosim tě vokno, je tu děsnej vzduch.“*)

3)Čišet

- a) čistit
- b) **nuceně odejít 1b.** (*„Koukej čišet, ať už tě nevidim“*)
- c) **nepříjemně foukat 1b.** (*„Čiší mi vodněkad' na záda“*)
- d) nezřízeně pít pivo (z číše)

4)Krajón

- a) oblíbený had, chovaný od roku 1986 v plzeňské ZOO, samec krajty tygrované
- b) **mechanická tužka českobudějovické firmy Koh-i-noor 1b.** (*jinde se nazývána versatilka*)
- c) člověk pocházející ze stejného kraje či země (česky krajan)
- d) kůrka okousaného krajíce chleba

5)Roužnout

- a) napíchnout maso na rožeň
- b) **rozsvítit světlo 1b.** (*„Roužni, už je tma“. Původní význam byl zapálit oheň.*)
- c) **zapálit oheň křesadlem 1b.**
- d) uhodit se nebo narazit

6)Vyrajblovat

- a) ohoblovat
- b) vybrousit
- c) **vydrhnout 1b.** (*„Musim eště vyrajblovat chodbu.“*) Převzato z německého **reibeln** *třít, drhnout*)
- d) vyhloubit, vybrat

7)Zhvízdát

- a) pískat, hvízdát
- b) **zmlátit, zpráskat 1b.** (*K dítěti: „Zhvízdám ti zadek, že si tejdén nesedneš!“*)
- c) **ušpinit 1b.** (*K dítěti: „Teda ty si ty kalhoty zase zhvízdal!“*)
- d) **opít se 1b.** (*„Ty si se včera zase zhvízdal, to ti povim!“*)

8) Vošouch

- a) smažené placky z nastrouhaných brambor **1b.**
- b) smažený celer v bramborovém těstíčku s tymiánem
- c) sexuálně nenasytý muž (*to není vošouch, ale vošoust ☺*)
- d) karetní hra s 28 kartami, plzeňská obdoba mariáše
- e)

9) Rajstajbl

- a) místní označení čerta, chodícího s Mikulášem a andělem
- b) zaklení po ochutnání něčeho špatného (podobně jako fujtajbl)
- c) hyperaktivní dítě **1b.** (*„Ten váš Honzík je ale pěkný rajstajbl.“ Odvozeno z německého Reise cesta, Teufel ďábel, čert; doslova tedy cestující, neposedný čertík. Jedná se spíše o mile pozitivní hodnocení dítěte. Znamená vlastně, že je dítě zdravé.*)
- d) kulatý stůl pro rauty nebo zahradní pikniky (z angl. slov raut a table)

10) Šífonér

- a) řidič tramvaje
- b) velký nebo těžký kufr **1b.** (*přenesený význam: „Kampa se táhneš s tím šífonérem?“*)
- c) prádelník **1b.** (*Převzato z francouzského chiffonnier skříň, prádelník*)
- d) strojvedoucí nákladních vlaků
- e) velký zadek **1b.** (*přenesený význam: „Ta má zadek jak šífonér!“*)
- f) kapitán říční lodě (šifru)
- g) šatní skříň **1b.**

11) Radvanec

- a) dřevěný trakař Černého Hanuše, známého plzeňského strašidla **1b.** (*Jezdil s ním v noci po Radyni a volal „kóóólomááz“*)
- b) dodávkový automobil spediční firmy Radek expres, působící v Plzni v letech 1924 – 1949
- c) zahradní kolečko **1b.**
- d) posměšná domácká přezdívka Radka či Radoslava

12) Zfanfrnět se

- a) zbláznit se, dělat bláznivé věci **1b.** (*„Vyhrál ve sportce a úplně se z toho zfanfrněl.“*)
- b) naparovat se
- c) bezhlavě se zamilovat **1b.** (*„Jitku potkal vlóni na horách a úplně se do ní zfanfrněl.“*)
- d) vyvést z míry (*Nene, to je zkoprnět: „Dyš mu řekla, že se s ním chce rozvíst, byl z toho úplně zkoprnělej.“*)

Ze staročeského slova fanfrněti, tedy ověsiti se fanfrnochy – tedy zbytečnými ozdobami.

Fanfrnoch byl původně plášť, který si rytíř pokládal na helmu a nechával jej splývat na záda. Začal se zřejmě používat při křižáckých výpravách do Svaté země, kde měl bránit přehřívání rytířova těla. Později byl již pouhou ozdobou, užívanou v heraldice. Fanfrnoch je ale také rytmický hudební nástroj, původem z Chodska, který vydává skřípavé (bláznivé) zvuky. Podle kterého fanfrnochu je slovo zfanfrnět se odvozeno, je tedy otázkou..